

بررسی ارتباط پیشرفت تحصیلی با علاقه به رشته تحصیلی در دانشجویان پرستاری

ارسلان سالاری^۱، عبدالحسین امامی سیگارودی^۲، فاطمه زائرناب^{۳*}، دکتر مریم شکیبا^۴، مریم خجسته^۵، معصومه شریفی^۶

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۰۵/۰۳

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۳/۳۰

چکیده:

مقدمه: پیشرفت تحصیلی یکی از مهم‌ترین معیارهایی است که در بررسی توانایی دانشجویان برای اتمام تحصیلات دانشگاهی و رسیدن به مرحله فارغ‌التحصیلی نقش قابل توجهی را ایفاء می‌کند. ارتباط علاقمندی به رشته تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در مطالعات محدودی مورد بررسی قرار گرفته، لذا هدف از این مطالعه بررسی وضعیت پیشرفت تحصیلی و ارتباط آن با علاقه‌مندی رشته تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گیلان بود.

روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی بر روی ۳۶۵ نفر از دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در ترم دوم و بالاتر در سال ۱۳۹۵ به روش سرشماری در دانشکده‌های پرستاری و مامایی رشت و لنگرود انجام شد. ابزار تحقیق پرسشنامه‌ی علاقه‌مندی به رشته تحصیلی بود که روایی آن از طریق روایی محتوایی و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ($\alpha=0/8$) مورد تایید قرار گرفت. پرسشنامه شامل دو بخش اطلاعات مربوط به عوامل فردی و اجتماعی و ابزار سنجش علاقه‌مندی به رشته تحصیلی بود. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری مربع کای، t مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه و مدل رگرسیون خطی از طریق نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میانگین معدل تحصیلی دانشجویان با علاقه‌مندی زیاد به صورت معنی‌داری ($p=0/02$) بیشتر از افراد با علاقه‌مندی متوسط و کم است. همچنین میانگین معدل تحصیلی دانشجویان دختر ($16/2 \pm 1/3$) به طور معنی‌داری ($P=0/001$) بیشتر از پسر و در افراد ساکن در منزل ($16/1 \pm 1/3$) به طور معنی‌داری ($p=0/003$) بیشتر از افراد ساکن در خوابگاه ($15/4 \pm 1/5$) و در مادران با تحصیلات دیپلم و بالاتر ($16 \pm 1/4$) بیشتر از مادران با تحصیلات سیکل و بی‌سواد ($15/5 \pm 1/5$) بود. تحلیل نتایج رگرسیون چند متغیری نشان داد که پس از تعدیل متغیرهای زمینه‌ای، متغیرهای جنس، تاهل و معدل دیپلم می‌توانند به طور معنی‌داری پیشرفت تحصیلی را پیش‌بینی کنند. میانگین پیشرفت تحصیلی در زنان با تعدیل سایر متغیرها به صورت معنی‌دار و به مقدار $0/43$ بیشتر از مردان و در افراد مجرد به مقدار $0/73$ - کمتر از افراد متاهل بدست آمد ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: علاقه به رشته تحصیلی به صورت مستقل پیش‌بینی کننده معنی‌دار پیشرفت تحصیلی نیست. با توجه به نقش کلیدی علاقه‌مندی به رشته تحصیلی در آموزش، به مدیران و اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی توصیه می‌گردد با اتخاذ روش‌های مناسب فواید علاقه به رشته تحصیلی را برای دانشجویان تبیین نموده و توانایی‌های آنان را در این زمینه بهبود دهند.

کلید واژه‌ها: دانشجویان، پرستاری، پیشرفت تحصیلی، علاقه‌مندی

مقدمه

پیشرفت تحصیلی یکی از مهم‌ترین معیارهایی است که در بررسی توانایی دانشجویان برای اتمام تحصیلات دانشگاهی و

نویسنده مسئول: فاطمه زائرناب، گروه پرستاری، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
sahar.sabet90@yahoo.com

ارسلان سالاری، گروه قلب، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
عبدالحسین امامی سیگارودی، گروه پرستاری، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
مریم شکیبا، گروه آمار، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
مریم خجسته، گروه پرستاری، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
معصومه شریفی، گروه پرستاری، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

رسیدن به مرحله فارغ‌التحصیلی نقش قابل توجهی را ایفاء می‌کند. این مفهوم یکی از مهم‌ترین پارامترهایی است که در پیش‌بینی وضعیت آتی فراگیران از لحاظ کسب صلاحیت و مهارت‌های علمی و عملی لازم مورد استفاده قرار می‌گیرد. معمولاً پیشرفت تحصیلی را با روش‌های مختلفی اندازه‌گیری می‌کنند که از جمله آن‌ها می‌توان به میزان پیشرفت در هر یک از دوره‌های آموزشی به طور مجزا، پیشرفت حاصله در مجموعه دوره‌های آموزشی، معدل تحصیلی سالیانه، معدل تحصیلی یک برنامه آموزشی اشاره نمود (۱). از طرفی در خصوص جویندگان علم و دانشجویان انگیزه پیشرفت تحصیلی از اهمیت خاصی برخوردار است با این انگیزه افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف،

می‌داند کارین (karin) معتقد است که عوامل اقتصادی و اجتماعی از مهم‌ترین گرایش‌های شغلی و تحصیلی هستند. همچنین کلی (koli) علاقه‌مندی را ناشی از سائق‌های معنوی، مادی و اجتماعی می‌داند و به‌طور کلی باید گفت که علائق تحصیلی متأثر از عوامل فردی، اقتصادی، اجتماعی و تناسب محتوی با توانمندی‌ها و استعدادها مشخص دارد (۷). ارتباط علاقه‌مندی با پیشرفت تحصیلی در مطالعات محدودی مورد بررسی قرار گرفته، بدیهی است که طراحی این نوع مطالعات می‌تواند به شناخت هرچه بیشتر نیم‌رخ تحصیلی دانشجویان و شناخت عوامل تاثیرگذار در تحصیل آن‌ها منجر شود. از این رو با توجه به اهمیت شناسایی عوامل مرتبط با پیشرفت تحصیلی و تعیین علاقه‌مندی به عنوان یکی از عوامل مرتبط، در این مطالعه بر آن شدیم به بررسی وضعیت پیشرفت تحصیلی و ارتباط آن با علاقه‌مندی رشته تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گیلان بپردازیم.

روش‌ها

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی است که در آن علاقه‌مندی به رشته و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری در سال ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفت. جامعه پژوهش این مطالعه، کلیه دانشجویان پرستاری مشغول به تحصیل در ترم دوم و بالاتر در دانشکده‌های پرستاری رشت و شرق گیلان بودند. تعداد نمونه لازم جهت این مطالعه ۴۰۰ نفر بودند که به روش سرشماری انتخاب و تعداد ۳۶۵ نفر پرسشنامه‌ها را تکمیل و به‌طور کامل پاسخ دادند. ابزار تحقیق دارای دو بخش بود که بخش اول آن مربوط به عوامل فردی و اجتماعی و بخش دوم مربوط به ابزار سنجش علاقه‌مندی به رشته تحصیلی حاج باقری (۱۳۹۶) که روایی آن از طریق روایی محتوایی و پایایی آن از روش آلفای کرونباخ ($\alpha = 0/8$) تایید شد (۸). در این مطالعه منظور از متغیرهای فردی و اجتماعی مشخصه‌هایی شامل سن، جنس، وضعیت تاهل، ترم تحصیلی، معدل تا ترم جاری، معدل کل دیپلم، تعداد افراد خانوار، محل سکونت هنگام تحصیل، تحصیلات پدر و مادر می‌باشد. معدل تا ترم جاری به عنوان معیار پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته شد که از پرونده‌های تحصیلی دانشجویان استخراج شد. پرسشنامه علاقه‌مندی به رشته تحصیلی شامل ۱۰ سؤال به صورت چهار دامنه براساس مقیاس نگرش سنج پنج گزینه‌ی لیکرت (کاملاً موافق، تا حدی موافق، بی‌تفاوت، تا حدی مخالف، کاملاً مخالف) می‌باشد که متناسب با پاسخ، امتیاز ۱ الی ۵ تعلق می‌گیرد و دامنه امتیازات از ۵۰-۱۰ است (نمرات ۲۰-۱۰ امتیاز کم، ۳۰-۲۰ متوسط، ۴۰-۳۰ زیاد و ۵۰-۴۰ خیلی زیاد). معیارهای ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل در ترم دوم و بالاتر و عدم اشتغال به کار تمام وقت در واحد بالینی و داشتن رضایت جهت شرکت در پژوهش بود.

رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود دنبال می‌کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند. در واقع انگیزش پیشرفت تحصیلی به رفتارهایی اطلاق می‌شود که منجر به یادگیری و پیشرفت می‌گردد (۲). معدل تحصیلی یکی از شاخص‌های متداول ارزیابی عملکرد تحصیلی است. بسیاری از دانشکده‌ها میزان حداقلی را به عنوان معیار قبولی در امتحانات یا به عنوان حد نصاب مورد نیاز برای ادامه تحصیل دانشجویان در نظر می‌گیرند. میزان این معیار در دانشکده‌های مختلف متفاوت است مثلاً در دانشگاه‌های ایرانی این مقیاس از صفر تا ۲۰ درجه‌بندی شده و معمولاً نمره بالاتر از ۱۴ به عنوان نمره قبولی در نظر گرفته می‌شود (۳).

پیشرفت تحصیلی به عوامل مختلفی بستگی دارد که بررسی این عوامل و تعیین سهم هر یک در پیشرفت تحصیلی به تعیین راهکارهایی برای شناخت عوامل موثر بر موفقیت و افت تحصیلی منجر خواهد شد و شناسایی این عوامل موجب تسهیل آماده‌سازی فراگیران برای ورود به دانشگاه و عملکرد تحصیلی بهتر آن‌ها در دانشگاه و همچنین جبران کاهش تعداد دانشجویان فارغ‌التحصیل و در نهایت اصلاح نرخ شکست و برنامه‌ریزی برای کاهش تکرار دوره در دانشجویان شده و به برنامه‌ریزان آموزشی کمک می‌کند تا عوامل مثبت اثرگذار را بهبود بخشند و از تأثیر عوامل منفی بکاهند. منابع نشان می‌دهند که عواملی چون فراگیر، آموزشگر، برنامه، تجهیزات و محیط آموزشی می‌توانند تأثیرات متفاوتی بر پیشرفت تحصیلی و یادگیری دانشجویان داشته باشند (۱، ۴).

در مطالعات بسیاری سعی شده تا عوامل موثر بر افت تحصیلی در دانشجویان کشور بررسی کنند برخی از این عوامل متغیرهایی نظیر سن بالا، جنسیت مذکر، سکونت در خوابگاه، غیربومی بودن، اشتغال پاره‌وقت، متاهل بودن، پایین بودن سطح سواد والدین، معدل پایین دوران متوسطه، فاصله زیاد بین اخذ دیپلم تا ورود به دانشگاه، استفاده از سهمیه ایثارگران، میزان علاقه و انگیزه ناکافی به رشته تحصیلی و عدم امیدواری به آینده شغلی، ابتلا به افسردگی، عزت‌نفس پایین؛ تحصیل در دوره شبانه و یا ناپیوسته، عدم برنامه‌ریزی جهت مطالعه، عدم مشاوره تحصیلی، عدم حضور در کلاس درس را شامل می‌گردد (۵). حال باتوجه به موارد ذکر شده در بالا علاقه‌مندی یکی از عواملی است که می‌تواند با پیشرفت تحصیلی ارتباط داشته باشد. مفهوم علاقه به کار است (۶). علاقه به شغل و رشته تحصیلی ریشه در عوامل مختلفی دارد و امروزه مطالعات زیادی در این زمینه انجام شده است. مقدم علاقه‌مندی را متأثر از میزان ارضای نیازهای واقعی افراد

درصد) پسر و ۲۱۶ نفر (۵۹/۱۸ درصد) را دختر تشکیل می‌دادند که از این تعداد ۸۹ درصد مجرد، ۴۹ درصد افراد پدرشان و ۵۱ درصد مادرشان دارای تحصیلات دیپلم بودند. جدول شماره یک میانگین معدل تحصیلی را برحسب متغیرهای زمینه‌ای نشان می‌دهد که میانگین معدل تحصیلی دختران ($1.6/2 \pm 1/3$) به‌طور معنی‌داری ($P=0/001$) بیشتر از پسران بود. نتایج آزمون‌های تعقیبی نشان داد که میانگین پیشرفت تحصیلی افراد ساکن در منزل ($1.6/1$) به‌طور معنی‌داری ($p=0/003$) بیشتر از افراد ساکن در خوابگاه ($1.5/4$) است. همچنین نتایج نشان داد که بین وضعیت پیشرفت تحصیلی دانشجویان و تحصیلات مادران ارتباط معنی‌داری وجود دارد ($p=0/003$). معدل دانشجویان با مادران دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر ($1.6 \pm 1/4$) بصورت معنی‌داری بیشتر از معدل دانشجویان با مادران دارای تحصیلات سیکل و یا بی‌سواد ($1.5/5 \pm 1/5$) بود.

همچنین نتایج آزمون تعقیبی نشان داد که افراد با میزان علاقه‌مندی کم ($1.5 \pm 1/5$) پایین‌ترین میانگین پیشرفت تحصیلی را در مقایسه با افراد با میزان علاقه‌مندی متوسط ($1.5/9 \pm 1/4$) و بالا ($1.6/2 \pm 1/4$) داشتند. با استفاده از مدل چندگانه رگرسیونی و پس از تعدیل متغیرهای زمینه‌ای، متغیرهای جنس، تاهل و معدل دیپلم می‌توانند به‌طور معنی‌داری پیشرفت تحصیلی را پیش‌بینی کند (جدول ۲).

پرسشنامه‌ها بعد از کلاس درس در بین دانشجویان توزیع و جمع‌آوری گردید. در ابتدا به افراد شرکت‌کننده هدف از تکمیل پرسشنامه و نحوه تکمیل آن به‌طور کامل توضیح داده شد و همچنین به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها به‌صورت محرمانه باقی خواهد ماند. اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از آمار توصیفی (توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون مربع کای، t مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای پیدا کردن محل اختلاف در آنالیز واریانس یک‌طرفه از آزمون تعقیبی LSD استفاده شد. جهت تعیین ارتباط علاقه‌مندی به رشته تحصیلی با تعدیل سایر متغیرها از مدل رگرسیون خطی استفاده شد. در مدل‌سازی، متغیرهای با سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۲ در آزمون تک‌متغیره وارد مدل چندمتغیره رگرسیون خطی و متغیرهای کیفی تحصیلات پدر و مادر؛ محل سکونت و وضعیت علاقه‌مندی به‌صورت متغیرهای Dummy وارد مدل شدند. برازندگی مدل با بررسی ضریب تعیین مورد ارزیابی و آنالیزها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS. Ver.16 انجام شد.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر میانگین سنی افراد مورد پژوهش ۲۱ سال و میانگین معدل تحصیلی آنان $1.5/8 \pm 1/47$ بود. از ۳۶۵ دانشجوی شرکت‌کننده در این مطالعه ۱۴۹ نفر ($40/82$)

جدول ۱: میانگین معدل تحصیلی برحسب متغیرهای زمینه‌ای و وضعیت علاقه‌مندی دانشجویان پرستاری

متغیر	معدل تحصیلی (میانگین $\pm$ انحراف معیار)	p-value
جنس	پسر دختر	۰/۰۰۱
سن	کم‌تر و مساوی ۲۰ سال بیشتر از ۲۰ سال	۰/۷۴
تاهل	متاهل مجرد	۰/۰۸
تعداد خانوار	کم‌تر و مساوی ۵ بیشتر از ۵	۰/۷۸۷
محل سکونت	خوابگاه منزل سایر	۰/۰۰۳
تحصیلات پدر	بی‌سواد و سیکل دیپلم و بالاتر	۰/۰۶۳
تحصیلات مادر	بی‌سواد و سیکل دیپلم و بالاتر	۰/۰۰۳
وضعیت علاقه‌مندی	کم متوسط زیاد	۰/۰۲
معدل دیپلم	کم‌تر و مساوی ۱۶ بالاتر از ۱۶	۰/۰۰۱

به صورت معنی دار و به مقدار ۰/۲۳ واحد افزایش داشت. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری نشان داد که علاقه مندی به رشته تحصیلی نمی تواند به صورت معنی داری پیشرفت تحصیلی را پیش بینی کند. نتایج مدل رگرسیونی در جدول شماره دو ارائه شده است.

ضریب تعیین مدل ۲۴ درصد گزارش شد و میانگین پیشرفت تحصیلی در دختران با تعدیل سایر متغیرها به صورت معنی دار و به مقدار ۰/۴۳ بیشتر از پسران بود. در افراد مجرد به مقدار ۰/۷۳- کم تر از افراد متأهل بدست آمد. نتایج نشان داد که با افزایش میانگین معدل دیپلم، میانگین پیشرفت تحصیلی

جدول ۲: برآورد ضریب رگرسیونی تعدیل شده متغیرها با معدل تحصیلی

متغیر	ضریب β	فاصله اطمینان ۹۵٪	p-value
جنس (دختر)	۰/۴۳	۰/۰۶ ، ۰/۸۱	۰/۰۲
تاهل (مجرد)	-۰/۷۳	-۱/۳۰ ، -۰/۱۵	۰/۰۱
معدل دیپلم	۰/۲۳	۰/۱۱ ، ۰/۳۴	۰/۰۰۱
محل سکونت	۱	-	-
والدین	۰/۳۴	-۰/۰۴ ، ۰/۷۱	۰/۰۸
سایر	۰/۲۲	-۰/۳۷ ، ۰/۸۲	۰/۴۶
تحصیلات پدر	۱	-	-
سیکل	۰/۷۷	-۰/۰۶ ، ۱/۶۱	۰/۰۷
دیپلم	۰/۳۹	-۰/۴۶ ، ۱/۲۵	۰/۳۶
لیسانس	۰/۵۴	۰/۳۸ ، ۱/۴۸	۰/۲۵
تحصیلات مادر	۱	-	-
سیکل	۰/۳۵	-۰/۳۲ ، ۱/۰۲	۰/۳
دیپلم	۰/۶۱	-۰/۰۹ ، ۱/۳۱	۰/۰۸
لیسانس	۰/۵۱	-۰/۳۵ ، ۱/۳۸	۰/۲۴
وضعیت علاقه مندی	۱	-	-
متوسط	۰/۰۵	-۰/۳۳ ، ۰/۴۴	۰/۷۷
زیاد	۰/۳۲	-۰/۱۶ ، ۰/۸۱	۰/۱۹

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر بین علاقه مندی به رشته تحصیلی و معدل تحصیلی دانشجویان از لحاظ آماری ارتباط معنی دار مشاهده شد و افراد با میزان علاقه مندی کم، پایین ترین میانگین پیشرفت تحصیلی را در مقایسه با افراد با میزان علاقه مندی متوسط و بالا داشتند. نتایج مطالعه سنایی نسب نشان داد که بین علاقه به رشته تحصیلی با معدل ارتباط مستقیم و معنی دار وجود دارد (۱) و هم سو با مطالعات رودباری (۲) یوسفی (۳) و شکورنیا (۹) بوده که با یافته های پژوهش حاضر همخوانی دارد. لذا می توان گفت علاقه به رشته تحصیلی موجب ایجاد انگیزش شده و به دنبال آن فرد تلاش بیشتری را برای رسیدن به عملکرد تحصیلی بهتر از خود نشان می دهد. اگرچه در مطالعه حاضر با توجه به نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره و پس از تعدیل متغیرهای زمینه ای، علاقه مندی به رشته تحصیلی بصورت مستقل به عنوان پیش بینی کننده معنی دار پیشرفت تحصیلی گزارش نشد اما با استفاده از مدل

متغیرهای جنس، تاهل و معدل دیپلم می تواند به طور معنی داری پیشرفت تحصیلی را پیش بینی کند. یافته های مطالعه حاضر نشان داد که میانگین معدل تحصیلی در دخترها به طور معنی داری بالاتر از پسرها است. در همین راستا در مطالعه ای که توسط سنایی نسب با هدف بررسی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان انجام داد به این نتیجه رسید که میانگین معدل تحصیلی دخترها بالاتر از پسرها است (۱). رودباری در مطالعه خود بیان می کند که دانشجویان دختر معدل بالاتری نسبت به پسران دارند (۲). نتایج مطالعات تمنایی فر (۱۰)، کرمی (۱۱) و آقامیرزایی (۱۲) نشان داد که پیشرفت تحصیلی زنان بیشتر و بهتر از مردان است. همچنین نتایج پژوهش ایزدی در سال ۹۳ نشان داد که انگیزه تحصیلی دانشجویان دختر بالاتر از پسران است (۱۳). به نظر می رسد حس رقابت جویی، حس مقایسه و کمال در بین دانشجویان دختر بیش از پسر است. در مورد دلایل احتمالی می توان به تفاوت فرهنگی و اجتماعی اشاره نمود. از

همخوانی دارد. ادیب حاج باقری در پژوهشی به این نتیجه رسید که ارتباط معنی داری بین معدل کل و نیز معدل ترم قبل دانشجویان با میانگین نمره کل موفقیت آکادمیک وجود ندارد (۱۴) که با یافته‌های مطالعه حاضر مغایرت دارد.

از آنجایی که معدل دیپلم صرف نظر از محل تحصیل دانشجویان عامل مهمی در میزان موفقیت آن‌ها در دوره دانشجویی است. این مساله می‌تواند گویای این نکته باشد که دانشجویان با معدل دیپلم بالاتر از پشتکار و تلاش بیشتری برخوردار بوده و همچنین به دلیل فهم بهتر دروس پایه دبیرستانی، در دوران دانشجویی از وضعیت بهتری برخوردار بوده‌اند. از طرف دیگر اثر عواملی چون اعتیاد به اینترنت و اثر شبکه‌های اجتماعی در سال‌های اخیر را نمی‌توان از نظر دور داشت. همچنین با توجه به اینکه معدل تحصیلی بالا تا حدودی اکتسابی و تحت تاثیر آموزش است. این تفاوت‌ها در نتایج مطالعات مختلف می‌تواند ناشی از عوامل و شرایط حاکم بر محیط آموزشی، از جمله برنامه‌ریزی، ارائه دروس، امکانات آموزشی اساتید و شیوه‌های تدریس و ارزشیابی در دانشگاه‌ها و نیز نوع تعاملات میان اساتید و دانشجویان باشد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین پیشرفت تحصیلی افراد ساکن در منزل به‌طور معنی داری بیشتر از افراد ساکن در خوابگاه است. نتایج مطالعات رودباری و اصل‌مرز (۲) و ادیب حاج باقری (۱۴) نشان داد که بین معدل دانشگاه و سکونت در خوابگاه اختلاف معنی دار وجود دارد که با یافته‌های پژوهش حاضر همخوانی دارد. در تعیین آن می‌توان گفت دانشجویان ساکن خوابگاه به دلیل دوری از خانواده و نبود محل مناسب برای مطالعه در کسب معدل بالا در مقایسه با سایر دانشجویان با مشکلات بیشتری روبرو هستند.

نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که بین وضعیت پیشرفت تحصیلی دانشجویان و تحصیلات مادران اختلاف معنی داری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که معدل دانشجویان با مادران دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر بیشتر از مادران با تحصیلات سیکل و یا بی‌سواد است. نتایج مطالعه آقامیرزایی و صالحی عمران در سال ۹۱ نشان داد که بین میزان تحصیلات والدین با پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود ندارد (۱۲) که با یافته‌های مطالعه حاضر مغایرت دارد.

این تفاوت نتایج به آگاهی بیشتر والدین تحصیل کرده نسبت به انتخاب رشته و رعایت اصول پرورش صحیح و توجه به وضعیت روانی و علایق فرزندان مربوط باشد چرا که بالا بودن میزان تحصیلات والدین عامل گسترش افق دید نسبت به

آنجایی که در جامعه، جنس مذکر به‌عنوان فرد مستقل و در ارتباط بیشتر با اجتماع شناخته می‌شود، شاید یکی از دلایل عملکرد تحصیلی ضعیف آنان اختصاص دادن زمان کمتری برای مطالعه دروس نسبت به دانشجویان دختر باشد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین معدل تحصیلی در متاهل‌ها بالاتر از مجردها بود. در همین راستا در مطالعه‌ای که توسط اسدزاده با هدف بررسی میزان انگیزه دانشجویان پرستاری نسبت به انتخاب رشته‌ی تحصیلی خود انجام داد، به این نتیجه رسید که دانشجویان متاهل علاقه بیشتری به رشته خود نسبت به مجردها داشتند (۶). در تضاد با این پژوهش، نتایج مطالعه کرمی نشان داد که وضعیت تاهل دانشجویان با میزان علاقه آن‌ها به رشته خود ارتباط مثبت و معنی داری دارد و دانشجویان مجرد علاقه بیشتری نسبت به رشته خود دارند (۱۱). در تحقیقی که توسط آقامیرزایی و صالحی عمران در سال ۹۱ انجام شد، یافته‌ها نشان داد که بین تاهل و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود ندارد (۱۲). ادیب حاج باقری و همکاران در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که دانشجویان پرستاری مجرد موفقیت آکادمیک بیشتری نسبت به دانشجویان متاهل داشتند (۱۴). که با یافته‌های این پژوهش در تضاد است، این مغایرت در یافته‌ها می‌تواند ناشی از اختلافات فرهنگی دانشجویان باشد و با توجه به تغییرات سریع عوامل در طول زمان نمی‌توان علل خاصی را برای همه جوامع مطرح نمود ولی وجود رابطه مثبت بالا بین موفقیت تحصیلی و تاهل، بیانگر مسئولیت‌پذیری دانشجویان متاهل در مقابل جامعه، باعث رشد اجتماعی فرد شده و شخصیت او را به پختگی می‌رساند. همچنین گستره وسیعی از منابع عاطفی و حمایتی در زندگی را دربر دارد. افراد متاهل به دلیل داشتن مسئولیت زندگی تمایل بیشتری به تحصیل به منظور دستیابی به یک درآمد مناسب دارند به همین دلیل تاهل می‌تواند یک عامل انگیزشی به حساب آید.

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که دانشجویان با معدل دیپلم بالاتر، دارای معدل تحصیلی بهتری در دانشگاه هستند. در همین راستا نتایج مطالعه آقامیرزایی در سال ۹۱ نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین معدل پیش‌دانشگاهی با پیشرفت تحصیلی وجود دارد (۱۲) نتایج مطالعه عادل مشهدسری در سال ۹۴ نشان داد که وضعیت تحصیلی دانشجویان در طی دوره دبیرستان نقش مهمی در روند تحصیلی‌شان دارد (۱۵) که با یافته‌های پژوهش حاضر

برنامه‌ریزی‌های مربوط به جوانان به عنوان یک موضوع مهم مد نظر قرار گیرد. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به کم بودن تعداد نمونه‌ها، استفاده صرف از پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها و مطالعه روی یک رشته در دانشگاه اشاره نمود.

قدردانی

این مقاله حاصل انجام طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی گیلان با شماره طرح ۹۴۰۹۰۲۰۱ می‌باشد. بدین‌وسیله از معاونت تحقیقات و فناوری و کلیه دانشجویانی که در تکمیل صادقانه پرسشنامه همکاری نموده‌اند، تقدیر به عمل می‌آید.

مسائل فرهنگی اجتماعی است. از سوی دیگر به عقیده پژوهشگر شاید زنان با تحصیلات کمتر از دیپلم به دلیل مسئولیت بیشتر در منزل و رسیدگی به امور خانواده زمان بیشتری برای تربیت و پرورش فرزندان مستقل در تصمیم‌گیری جهت انتخاب رشته خود را دارند.

با توجه به نقش کلیدی علاقه‌مندی به رشته تحصیلی در آموزش لذا به مدیران و اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی توصیه می‌گردد با اتخاذ روش‌های مناسب فواید علاقه به رشته تحصیلی را برای دانشجویان تبیین نموده و همچنین تلاش نمایند توانایی‌های آنان را در این زمینه بهبود دهند. از سوی دیگر مساله انتخاب و علاقه‌مندی به رشته تحصیلی در آینده جوانان و جامعه بسیار موثر است و می‌بایست در طرح و

References

1. Sanaienasab H, Rashidi Jahan H, Saffari M. [Influential factors on academic achievement of university students]. *Iranian Quarterly of Education Strategies* 2013; 5 (4): 243-49. [Persian]
2. Roudbari M, Asl Marz B. The Academic progress of Students in Zahedan University of Medical Sciences and its Associated Factors. *Strides Dev Med Educ* 2011; 7 (2): 147-152. [Persian]
3. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. [The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2009; 9 (1): 79-84. [Persian]
4. Eehsani R, Haji-Aghajani S, Rastegar T, Atarmoghadam H, Amouzadeh-Khalili M, Ghorbani R, et al. [Viewpoints of the lecturers' and students' at Rehabilitation College of Semnan University of Medical Sciences on the factors influencing students' academic achievement in 2012-2013 academic year]. *koomesh* 2015; 16 (2): 220-228. [Persian]
5. Ebrahimzadeh F, Ghorbani M, Nasseryan J, Mardani M. [Incidence of academic failure and its underlying factors in Lorestan University of medical sciences]. *yafte* 2016; 17 (4): 14-24. [Persian]
6. Asadzadeh F, Mostafazadeh F, Sadeghi SA Survey of the Motivation of Nursing Students toward Their Field of Study Selection. *JHC* 2012; 14 (1 and 2): 9-15. [Persian]
7. Abedian K, ShahHosseini Z. [Factors Affecting Students' motivations For Choosing Nursing As A Career: A Cross-Sectional Study]. *Journal of Health Breez* 2016; 1 (3): 26-32. [Persian]
8. Adib-Hajbaghery M, Arabi Matin Abadi M J, Ghadirzadeh Z, Moujoodi H, Mehdiansaripour M. [Interest in the Field of Study and Affecting Factors: The Viewpoint of Students of Kashan University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2017; 17: 24-34. [Persian]
9. Shakurnia A, Alijani H, Najjar S, Elhampour H. [Correlation between Educational Satisfaction and Approaches to Study and Academic Performance a Study of Nursing and Midwifery students]. *Iranian Journal of Medical Education* 2014; 14 (2): 101-109. [Persian]
10. Tamannaifar MR, Gandomi Z. [Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students]. *Educ Strategy Med Sci* 2011; 4 (1): 15-19. [Persian]

11. Kaarami K, Soltani T, Tabesh H. The study on the3 interests rate of health faculty students of Ahwaz. Jundishapur Journal of Health Sciences 2009; 1(1): 8-15. [Persian]
12. Aghamirzayi T, Salehi Omran E. [Analysis of the effective factors on student progress: A Case Study in the Mazandaran University of Sciences & Technology]. Higher Education Letter 2013; 5 (20):117-140. [Persian]
13. Izadi S, Jouybari L, Behnampoor N, Taghavi A, Baiky F. [Academic motivation and associated factors of the Golestan University of Medical Sciences]. Development Strategies in Medical Education 2014; 1 (2): 44-50. [Persian]
14. Adib-Hajbaghery M, Sadeghi gandomani H, Aminolroayae Yamini E. [Assessing Academic Success and Its Predictors from the Perspective of Nursing Students in Kashan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2015; 15: 510-520. [Persian]
15. Adelmashhadsari F, Mitra Elmi F, Mitra Elmi M, Maghdori Z. [The Effect of Diploma Grade Point Average on Educational Evaluation Status of Medical Students in Babol University of Medical Sciences during 2006-2011]. rme 2016; 7 (4): 39-45. [Persian]

Study of the Relationship between Academic Achievement and Interested in Academic Field in Nursing Students

Salari A¹, Emami-Sigaroudi AH², Zaersabet F^{3*}, Shakiba M⁴, Khojasteh M⁵, Sharifi M⁶

Received: 2017/07/25

Accepted: 2018/06/20

Abstract

Introduction: Academic achievement is one of the important factors in evaluating students' ability for getting to the graduation stage. Considering that the relationship between academic achievement and interested in academic field was reviewed in a few studies hence, this study was to investigate academic achievement and its relation to favorites degree in nursing students at Guilan University of Medical Sciences.

Methods: This descriptive-analytic and cross-sectional study has been done on 365 nursing students in second term and above at Shahid Beheshti and langroud faculties that they were selected by census method. Research tool was a two-part questionnaire about interested in academic field that its' validity and reliability was confirmed by content validity and alpha kronbach respectively. The first part of questionnaire consisted of individual and social factors and the second part measure interest in the field of education. Data were analyzed using Q square statistical test, independent T-test, one-way variance analysis and linear-regression through SPSS.

Results: students' average academic achievement with high interest was significantly more than students with low interest. Also, female students' average academic achievement was significantly more than male students and among those who living with their parents (16 ± 1.3) was significantly more than students living in dormitory (15.4 ± 1.5). In this regards, average academic achievement among students with highly educated mother (16 ± 1.4) was more than students with uneducated or low educated mother (15.5 ± 1.5).

Conclusion: There was no significant relation between interest in academic field and students' average academic achievement So, Considering the key role of interesting to academic field in education it is suggested that faculty members adopt appropriate methods to explain advantages of interesting to study field and improve their ability in this regards.

Key words: Student, Nursing, Academic Achievement, Interest

Corresponding Author: Zaersabet F, Nursing Department, Medical Education Research Center (MERC), Education Development Center (EDC), Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran sahar.sabet90@yahoo.com

Salari A, Cardiology Department, Medical Education Research Center (MERC), Education Development Center (EDC), Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

Emami-Sigaroud AH, Nursing Department, Medical Education Research Center (MERC), Education Development Center (EDC), Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

Shakiba M, Department of Statistics, Medical Education Research Center (MERC), Education Development Center (EDC), Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

KhojastehM, Nursing Department, Medical Education Research Center (MERC), Education Development Center (EDC), Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

Sharifi M, Nursing Department, Medical Education Research Center (MERC), Education Development Center (EDC), Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran